

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מח.

עין משפט
נר מצוה

ואין דינר וזכר קונה טלים. דלגבי פירות הוי דהצא טבעא:
(א) מ"מ. כלומר אף לפי פורענות העמידה לצוא על החסור: כן הלכה.
שאלו בית דין יכולין לעכב גידול: אין רוח חכמים נוחה הימנו.
אין נחת רוח לחכמי ישראל צמיעו של זה אין דעתם נוחה

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

למ א מיי פ"ז מהל'
מביה הל' א סמנ
עשין פ"ז פ"ז ח"מ ס'
רד ספיק א:
ב ב מיי שם פ"א הל' א
סמנ ס' ח סמנ
שם טו"ש ח"מ ס' קסט:
בא ג מיי שם פ"ז הל'
ח ועי' שם סמנ שם
טו"ש ח"מ ס' רד ספיק
ז [ווסק' יא דגה"ה]:
מב ד מיי פ"ז מהל'
מעלה הל' ט:
מג ה מיי שם הל' י:
מד ד מיי שם הל' ט:

תורה אור השלם

- נפש כי תחטא ונעלה
מל' ביהודה ויבש
בצמיתו בפקדון או
בתשומת יד או בגזל או
עשק את עמיתו:
ויקרא ה כא
- והיה כי תחטא ואשם
והשיב את הגזל אשר
גזל או את העשק אשר
עשק או את הפקדון
אשר הפקד אתו או את
הגזל אשר גזל:
ויקרא ה כב
- או מכל אשר ישבע
עליו לשקר ושלם אתו
בראשו וימיתו יסוף
עליו כאשר הוא לו
ותגזל ביום אשמותו:
ויקרא ה כד

רבינו חננאל (תמשיך)

מיהו לא אהרריה קרא
בהדיא כלומר בפ"י כמו
הגזל והפקדון לא אהר
ב"ה רחמנא השב
בפ"י תשובת ד' ומתניתין דתנן
בפ"י הנהגה שיה פרוטה מן
הקדש וכו' נתנה (ללבן)
[לבן] אצ"פ שלא רחץ
מפל שהוא אמר לו הרי
המרחץ לפניך היכנס
ורחצו ואמר רב בלן דוקא
לא תאמר דלאו בר
משיכה הוא. אבל מדי
דבר משיכה הוא לא מעל
עבר משקל איני והתנן
נתנה לספר מעל הוא ספר
בעי למישך תספורת.
ואוקימנא בספר נכרי
ונכרי ליתיה ברינא (ל) דלא
קמי אלא בהדיא משיכה.
אמר רב נחמן בר יצחק
דבר תורה מנות קנות
ובדקה לוי במתניתיה
[ואשכח] נתנה לסיטון
מעל ואצ"פ דלא משך
פירות ואי לא תימא הכי
אי משך צריכא למימר
רמפל הא דרבי הוציא
אלא כיון שנתנה למוכר
התבואה מיד מעל קשיא
לרש לקיש. ומשני אמר
ר' שמעון ור' אבהו דאמרי
דלא כר' שמעון. שמעון
קנה דתני ר' יוחנן טלית
מקנה דתני ר' אבהו ואין דינר
וזב קנות טלית דהבא
טיבא הוי. אליבא דמאן
דסבר דהבא טיבא הוי
קנתי לה ויין הלכה כר'
שמעון וקניא לן כסחם
מתניתין דתנן הוזהב קונה
את הכסף אלמא דהבא
פריה הוי ומיקני בחליפין
בלא אגב קרקע בין במתנה
בין כל משה ומתן וכן
הלכה זה פירוש הגאון
ז"ל.

(א) ע"ז נכרי ליתא בדינא
דמשיכה ולא קני אלא בדינא
דמשיכה.

אמר ר' שמעון אע"פ שאמר. לא גרסינן ר' שמעון בן אלעזר
דבפרק אחריו נשך (לקמן דף ע"ד): מוכח דהיינו ר' שמעון
בן יוחאי: ואמר רבא אנו אין לנו אלא אין רוח חכמים נוחה
הימנו. ואם תאמר מאי קמ"ל צבא צביריתא נמי הכי קמני החסור
בו אין רוח חכמים נוחה הימנו וי"ל
לאשמיעין דאין רוח חכמים נוחה
הימנו ללו היינו מי שפרע דקמני
צרישא: דברים ואיבא בהדיהו
מעוה קאי באבא. ואם תאמר ודקארי
לה מאי קארי לה וי"ל דהך צרייתא
ר' שמעון היא דכפר מעוה קנות
אפילו לרש לקיש ולכך לדידיה כי
איכא מעוה קאי צבאל והמקשה
דממה לרש לקיש דאין מעוה קנות
לרצון לנכרים צלל מעוה לר' שמעון:
תשובות יד לא אהרריה קרא.
הכי נמי לא היה צריך

להחזיר עושק וצבאל שום דרשה
אהרריה וא"ת צ"י נערה שנתפחה
(כמוצות דף מ"ג. וס': ד"ה מאי) דאמר
אמר ליה אנסת צתי ר' שמעון פוטר
מקרבן שצוה אפילו עמד צדן
מקרבן דוכחש כו' ילאו אלו קנס קנס
צשלמא לר' יוחנן דלא צבי משיכה
אלא יחוד אמי שפיר דגבי קנס לא
יועיל יחוד אלא לרש לקיש דצבי
נטלו וזמר והפקדו אצלו כיון שנטלו
ממונה הוא ומה שייך לקנס וי"ל
דלא קשה כלל דהס' ר' שמעון
היא דאית ליה מעוה קנות אפילו
לרש לקיש ולא צבי אלא יחוד אלא
קשה צהפלת שנו וסימת עינו מה
צריך קרא למעט הא הס' אינו
פוטר אלא מטעם קנס דמאי יחוד
שייך הלא יוצא לחרות וליכא למימר
דמצע ליה שניה הפלת שנו וסימת
עינו ויחד לו כלי על דמי עינו כדאמר
במרוצה (צ"ק דף ע"ד. וס') שיוצא
צשן ונומן לו דמי עינו *דהא מוקי לה
הס' כמ"ד דאין צריך גט שחרור
ור' שמעון סבר צפרק השולח (גיטין
דף מ"ג): דלצ"ח גט שחרור ויש לומר
דשפיר מקרי יחוד ששאל גופו שכוש
צשעצודו ואינו משחררו: ב"ר דלא
מחסרא משיכה. ואם תאמר והא
מחוסר חוקה ויש לומר דשפירות
קרקע נקנה צכסר כדאמר במרוצה
(צ"ק דף ע"ט. וס') ואם תאמר ומנ"ל
דדוקא צלן ויש לומר מדקאמר צסיפא
משום שא"ל הכנס ורחוק שהרי מרחץ
פמוחה לפניך ואם תאמר וכי
אחוסר ר' יוחנן ממתני וי"ל דר'
יוחנן מוקי לה צצלן נכרי אצל ספר
נכרי צבי משיכה ויש לקיש ורצא
צצירא לכו דמיייר צצלן ישראל דומיא
דרישא דקמני נתנה לחצירו הוא מעל
וחצירו לא מעל דליירי צנתנו לחצירו

ישראל דנכרי לא שייך מעילה: והא בעי לממשך תספורת.
מכאן אומר ר"ת דהסופר שהשכיר עצמו אם משכו ממנו קולומס
או תער שלו אין יכולין שז לצוור צהס ואם תאמר מ"ש מפועל
דיכול לצוור צו *ויש לומר דפועל דוקא דכתיב ציה עצה היא ולא
עצדים לעצדים יכול לצוור צו ולא קעלן: ב"ר. ה"מ
לשנוי הא מני ר"ש היא דכנסמוך: ב"ר. ה"מ
ולוקמה צסיון נכרי ויש לומר דסיון הוא מוכר דצר לה דהיינו
יין ושמן דמתנן צפרק הספיה (צ"ז דף פ"ח). הסיון מקנה מדותיו
ישראל דנכרי לא שייך מעילה: והא בעי לממשך תספורת.
מכאן אומר ר"ת דהסופר שהשכיר עצמו אם משכו ממנו קולומס
או תער שלו אין יכולין שז לצוור צהס ואם תאמר מ"ש מפועל
דיכול לצוור צו *ויש לומר דפועל דוקא דכתיב ציה עצה היא ולא
עצדים לעצדים יכול לצוור צו ולא קעלן: ב"ר. ה"מ
לשנוי הא מני ר"ש היא דכנסמוך: ב"ר. ה"מ
ולוקמה צסיון נכרי ויש לומר דסיון הוא מוכר דצר לה דהיינו
יין ושמן דמתנן צפרק הספיה (צ"ז דף פ"ח). הסיון מקנה מדותיו

יין ושמן של נכרים אסור דהא צרייתא ממניא קודם *שהמיר ר"י
ומתניתא מסייע ליה לר"ל *היינו לכאורה אכל אפסר לשנוי כר' יוחנן ומתניא כר'
החולץ (יבמות דף ל. וס') צהדי ג' מילי דהלכה כריש לקיש משום דר"ל לאו משמיה דנפשיה אמרה דצפ"ז דצכורות (דף י"ג). משמיה דר' אושעיא
קאמר דמשיכה קונה ולא מעוה ולא חשיב אלא הנהו דאמר משמיה דנפשיה דלא חשיב נמי הא דאמר ריש לקיש משמיה דלוי סבא *איני לשחיתיה
אלא לצמוק אע"פ דרצא גופי *ל' הכי צתמיד נשחט (פסחים דף ק"ג). וצפרק צ' דצחיים (דף ק"ג. וס') אכל יש ללקדק דהלכה כר"י דרצ נחמן

דהלכתא
יין ושמן של נכרים אסור דהא צרייתא ממניא קודם *שהמיר ר"י
ומתניתא מסייע ליה לר"ל *היינו לכאורה אכל אפסר לשנוי כר' יוחנן ומתניא כר'
החולץ (יבמות דף ל. וס') צהדי ג' מילי דהלכה כריש לקיש משום דר"ל לאו משמיה דנפשיה אמרה דצפ"ז דצכורות (דף י"ג). משמיה דר' אושעיא
קאמר דמשיכה קונה ולא מעוה ולא חשיב אלא הנהו דאמר משמיה דנפשיה דלא חשיב נמי הא דאמר ריש לקיש משמיה דלוי סבא *איני לשחיתיה
אלא לצמוק אע"פ דרצא גופי *ל' הכי צתמיד נשחט (פסחים דף ק"ג). וצפרק צ' דצחיים (דף ק"ג. וס') אכל יש ללקדק דהלכה כר"י דרצ נחמן

(א) [מוסף פ"ג] לקמן סמ.
[עין דף ע"ד. ג] מעילה
ג. ה. [עין ל. ד] [חולין
ט:];

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מכל מקום.
צ"ב ע"ל פרק אחריו נשך
דף ע"ד:

גליון הש"ס

נב' אמר רבא קרא
וסתרי. כעין זה צנעין
דף מ"ח ע"א: שם חזרו
והפיקדו. עין לקמן דף
נ"ד ע"ז מוס' ד"ה מוסק
חומש: תוס' ד"ה תשובות
יד ובי' דהא מוקי לה הס'
בצנעין דף מ"ח ע"א:
ד"ה הוא ובי' י"ל דפועל
דוקא. להדיא מתקלים כן
לקמן דף ע"ז ע"א ונע"ז:
ד"ה נתנה וכו' היינו
לכאורה. עין גיטין דף
מ"ח ע"א מוס' ד"ה א':

רבינו חננאל

אמר רבא קרא ומתניתא
מסייעא לרש לקיש קרא
דכתיב ויבש בצמיתו
בפקדון או בתשומת יד
כגון אדם שנושה בחבירו
מנה ויחיד לו כלי להיפרע
ממנו להלוואה ולא משכר
ההלוה. בגזל כממשע. או
עשק את עמיתו וזו
הורה לו ויחיד לו כלי
להיפרע ממנו העשק
ועשקו ומדחיון דאורח
רחמנא להשיב הגזל
העשק והפקדון שואר
והשיב את הגזלה אשר גזל
וגי' ותשובת יד לא אהר
דחמנא לאהרריה ש"מ
דכתיב דלא משך יד
להווא כלי לא קנאו
ולפיכך לא חייבוהו דאורח
להחזירו למלוה. והרי
וממאי דלמא לעולם אצ"פ
דלא משך קנה ויכין
שהעשק והתשובת יד שנין
יחד לו כלי הם הוהדי
להחזיר העושק והוא ארין
קרבן וכי דר צביה קרא דומיא
דפקדון צביה צשנטלו היינו וזמר
והפקדון אצלו: נתנה. לפירוט של
הקדש צשווג: צצלן. צשכר שירחצנו
צצית המרחץ: מעל. ואע"פ שעדיין
לא רחץ: ואמר רב גרסינן: דוקא
צלן. קמני דמעל הנותן משום
דשכירות גמורה היא צנתנית
הפרוטה ואין יכול לחזור צו שאלן
כלא מה למשך אצל אס נתנה על דצר
שיש צה מה למשך הימנו לא מעל
עד דמשך: הא צבי למשך.
האי שוכר התספורת דצכל מדי דאית
ציה מה למשך לא קני עד דמשך: נכרי. לא שייך ציה דין משיכה
רב נחמן. כר' יוחנן: וצדקה לוי צצמניסיה. הגיהה והסופיה צתוספתא
צסידר וסנה צה: נתנה לפסיון מעל. סיון חנוני גדול ומוכר פירות
הרצה להחזיר עניים ונותנין לו המעות על ד יד צשה מוכרים
וצתחלת הקנייה נותנין ערבון דמיס מועטין על הכל: מעל.
אע"פ דלא משך כל הפירות שהרי הרצה פוסק עמו צצת אחת:
אלא

יין ושמן של נכרים אסור דהא צרייתא ממניא קודם *שהמיר ר"י
ומתניתא מסייע ליה לר"ל *היינו לכאורה אכל אפסר לשנוי כר' יוחנן ומתניא כר'
החולץ (יבמות דף ל. וס') צהדי ג' מילי דהלכה כריש לקיש משום דר"ל לאו משמיה דנפשיה אמרה דצפ"ז דצכורות (דף י"ג). משמיה דר' אושעיא
קאמר דמשיכה קונה ולא מעוה ולא חשיב אלא הנהו דאמר משמיה דנפשיה דלא חשיב נמי הא דאמר ריש לקיש משמיה דלוי סבא *איני לשחיתיה
אלא לצמוק אע"פ דרצא גופי *ל' הכי צתמיד נשחט (פסחים דף ק"ג). וצפרק צ' דצחיים (דף ק"ג. וס') אכל יש ללקדק דהלכה כר"י דרצ נחמן